

Ich schaffe das!

Lucas 18:1-8

Biddag | 9 maart 2016 | Tollebeek

Ds. Ilonka Terlouw

1. Intro: 'Bidden voor anderen helpt niet'

In 2006 werd één van de toen grootste en langstlopende onderzoeken naar de heilzame invloed van gebed gepubliceerd. De titel boven het artikel luidde: *Bidden voor anderen helpt niet.*

In het onderzoek werd gekeken naar wat het effect is van bidden op het herstel van hartpatiënten na een operatie. 2000 hartpatiënten deden mee. Voor een deel van de groep werd niet gebeden, voor een deel van de groep werd door onbekenden uit naburige gemeentes gebeden terwijl de patiënten dat niet wisten, en voor het laatste deel van de groep werd ook gebeden en werden de patiënten daarvan ook in kennis gesteld.

De resultaten: Gebeden van onbekenden voor hartpatiënten hebben geen gunstig effect op het herstel van de hartpatiënt na een operatie. Zij herstelden niet beter dan de patiënten waarvoor niet gebeden werd. En, in het geval patiënten wisten dat er voor hen werd gebeden, was de werking zelfs averechts. De kans op postoperatieve complicaties, zoals hartritmestoornissen, nam toe. Dat was een effect dat de onderzoekers verweten aan de verwachting die het bidden wekt: patiënten voor wie werd gebeden ervoeren mogelijk een soort van 'prestatiedruk,' een stressfactor die bijdroeg aan het optreden van complicaties.

Het onderzoek leidde tot een duidelijke conclusie: *Bidden voor anderen helpt niet.*

2. Heeft bidden wel zin?

Heeft bidden wel zin?

Op een onderzoek zoals dit valt natuurlijk heel wat af te dingen, dat begrijpt u wel. Misschien denk je wel: ja, maar zo werkt bidden natuurlijk niet. God laat zich niet zomaar voor het karretje van onderzoekers spannen. En wat moet je denken van dat gebed van die gemeenteleden, die soort van verplicht werden te bidden voor mensen die zij niet eens kenden?

Tegelijk heb ik dit onderzoek vanavond meegenomen en u erover verteld, omdat het ook raakt aan iets dat we herkennen: de ervaring dat of je nu wel bidt of niet, het allemaal soms niet zoveel lijkt uit te maken. Wie van u heeft zich nooit eens afgevraagd: heeft het wel zin als ik bid?

Het is de praktijk, ook in ons leven als gelovigen, dat er veel gebeden zijn die we bidden, waarvan we nooit enig effect zien. Hoe vaak bidden we niet voor de gezondheid van mensen die ons lief zijn, maar pakt het toch anders uit? Dat wil niet zeggen, dat we helemaal niets van God merken. Soms horen we van de zieke dat hij of zij Gods nabijheid wel heel sterk ervaart. Soms overlijdt iemand op een manier

waarvan de omstanders zeggen: het was – ondanks de verdrietige omstandigheden – toch ook bijzonder. God was erbij, Hij heeft hem of haar niet in de steek gelaten.

Ik heb het weleens eerder zo uitgedrukt: Elk gebed is ten diepste een gebed om Gods Geest, om Gods aanwezigheid in ons leven. En wát die aanwezigheid van God in de praktijk van je leven uitwerkt, dat weten we van tevoren niet. Het is lang niet altijd wat je zelf gehoopt of gedacht had. Toch zeggen veel mensen als ze later terugkijken op een situatie: zie maar, God heeft ons gebed verhoord. God was erbij.

Gelukkig zijn er dat soort voorbeelden. Maar de andere kant blijft staan. Er zijn tal van zaken die ons tot bidden aanzetten, maar waarvan je nooit enig effect ziet. Er zijn mensen die gebeden en gevochten hebben voor hun huwelijk, maar toch tot de conclusie moeten komen dat het echt zo niet langer gaat. God heeft hun niet gegeven waar ze om vroegen. Ze hebben weinig van Hem gemerkt. Wat dan? Er komt een moment dat je dan maar stopt ervoor te bidden. Soms bid je als ouder voor situaties in je gezin, voor de relaties met je kinderen, van je kinderen zonder dat er ook maar verandering in lijkt te komen. Je komt op het punt dat je je afvraagt: heeft het nog wel zin? Moet ik niet accepteren dat het is zoals het is?

3. 'Wir schaffen das'?

Een situatie waar *ik* in dit geval aan moet denken, zijn die gebeden die je bidt voor mensen verder weg. Crises op wereldniveau. De nieuwsberichten over de stromen vluchtelingen komen inmiddels al maandenlang op ons af. Aan het begin lag ik er wakker van. Ik kon de beelden niet uit mijn hoofd krijgen. Zondags werd er regelmatig ook door gemeenteleden aan mij gevraagd ervoor te bidden.

Maar inmiddels duurt het al zo lang. Er lijkt maar geen einde aan te komen. Er is in ieder geval nog geen einde in zicht. Dan weet je het soms niet meer. Soms lijkt het dan zo zinloos om er zondags aan het eind van de dienst opnieuw voor te bidden. Ik

wil de gedachte niet toelaten, maar soms ontkom je niet aan dat stemmetje dat je belaagt en zegt: Wat heeft het nou voor zin? Zal het enig verschil maken?

Het zijn allemaal situaties waarin wij als mens makkelijk de moed kunnen verliezen. Eind vorig jaar riep bondskanselier Merkel nog vol goede moed: 'Wir schaffen das!' Ze trok mij en velen mee in het gevoel dat in die woorden tot uitdrukking kwam. Het waren woorden die spraken van moed en medemenselijkheid. Maar die woorden 'wir schaffen das' beginnen zo langzaam aan kracht in te boeten.

Of het nu een situatie in onze directe omgeving betreft of daarbuiten: soms verlies je de moed en verstomt je gebed. En misschien gebeurt dat wel vaker dan wij beseffen of dan we zouden willen. In ieder geval, zo vermoed ik, gebeurt het vaker dan God zou willen.

4. Een weduwe met moed

Vanavond vertelt Jezus ons daarom over een weduwe. Eigenlijk is het geen verhaal over een weduwe, maar vooral over de moed van deze weduwe. Zij verliest de moed niet, haar gebed verstomt niet.

Een weduwe behoorde in die tijd tot de kansarmen in de samenleving. Als je man overleed, werd je opgenomen in het huishouden van je schoonfamilie waarin je eigenlijk een no-body was. Zonder je man was je status-loos. In de praktijk, was je positie gelijk aan die van een slaaf. Je werd het eigendom van je schoonfamilie. Je kon soms wel terug naar je eigen familie, maar dan moest jouw familie wel de bruidsprijs die ooit voor je betaald was terug kunnen betalen. En zo droeg je ook terug in je eigen familie de last van geld dat voor jou betaald was met je mee als een schuld. Als weduwe had je dus in alle gevallen eigenlijk niets in te brengen. Je moest er maar het beste van zien te maken.

Als je dan leest hoe deze weduwe naar de rechter stapt om te proberen haar recht te behalen, dan weet je dus als lezer eigenlijk dat dat al bij voorbaat kansloos is. 't Is eigenlijk een triest verhaal, van een kansarme vrouw die vecht tegen de bureaucratie, die vecht voor haar recht, vecht tegen het systeem, en telkens weer opnieuw naar de rechter stapt zonder dat ze gehoor krijgt. Er is geen doorkomen aan. Vooral als je dan ook nog eens leest, dat deze rechter zich aan God nog gebod stoort. Je krijgt *haast* medelijden met haar. Och arme vrouw, laat het toch rusten. Het heeft toch geen zin. Het is verspilde moeite.

Maar je krijgt geen medelijden met haar. Haar hoopvolle houding laat dat niet toe, haar *spirit* treft je in het hart. Het geloof van deze vrouw, haar moed, haar vasthoudendheid inspireert eerder, het roept bewondering op. En hoewel alles erop wijst dat ze kansloos is, trekt ze niet aan het kortste eind. Zij verliest niet de moed, nee uiteindelijk verliest de rechter de moed. Hij wordt moe van al haar gezeur en hij geeft het op.

Wie van ons bidt er zo? Met zoveel moed, hoop en kracht?

Wordt er bij ons in de kerk zó gebeden?

En bij u thuis?

5. God verhoort gebeden

Ons gebed mag er één zijn vol vertrouwen. Bij die weduwe is de vasthoudendheid en moed, ook vermengd met enige wanhoop. Ze kan niet anders. En bijna tegen beter weten in vecht ze door.

Maar zegt Jezus: als die onrechtvaardige rechter zich al laat ompraten, wat denk je dan wel niet dat God zal doen? Hoe zal God reageren op jullie gebeden? Hem hoef je niet 'om te praten', Hij geeft je graag je recht. Hij is door en door op je betrokken. Je bent zijn geliefde, zijn uitverkorene. De weduwe was bij voorbaat kansloos, maar op

God kun je bij voorbaat rekenen – ook als dat soms langer duurt en wij het niet meer overzien.

Drie keer verzekert Jezus ons in deze gelijkenis dat God gebeden verhoort:

- 1) Zal God dan niet zéker recht verschaffen aan zijn uitverkorenen die dag en nacht tot hem roepen?
- 2) Zal hij hen laten wachten?
- 3) Ik zeg jullie dat hij hun spoedig recht zal verschaffen.

Als je bidt om wat ‘recht’ is, mag je dat vol vertrouwen doen, met diepe en blijde verwachting. God gaat recht brengen hier op aard. Dat maakt ons gebed anders: vaster, zekerder, blijer, hoopvoller. Dat maakt dat je week in week uit niet wanhopig bidt voor vluchtelingen in overvolle kampen. Maar dat je *vol hoop* bidt voor deze vluchtelingen. Maar het vertrouwen waarmee je dan bidt, is niet dat van bondskanselier Merkel, die zei: ‘Wir schaffen das.’ Nee, vol hoop en diepe verwachting hou je vast aan Gods belofte, aan God die zegt: “Ich schaffe das.” – God zegt ons: “Ich schaffe das!”

6. Maar bidden wij wel?

Maar dan, dan verandert, aan het eind van deze gelijkenis, de toon van Jezus. Jezus wordt stil.

De toon van het “Ich schaffe das,” maakt plaats voor een toon van verdriet.

Drie keer heeft Jezus ons op het hart gedrukt dat God onze gebeden zál verhoren. Maar... maar... vraagt Jezus dan verdrietig: als het straks zover is, als God komt om alle gebeden te beantwoorden, zullen er dan nog wel mensen zijn die bidden?

De vraag is niet of God gebeden verhoort, zegt Jezus.

De werkelijke vraag is, of er nog wel mensen zijn die bidden.

Of er nog wel mensen zijn,
die vertrouwen op God,
hem hún nood en de nood van de wereld toevertrouwen;
of er nog wel mensen zijn die geloven dat God deze wereld zál veranderen....

Als ik terugkom om deze wereld te herstellen,
om Gods Koninkrijk van recht en vrede in deze wereld te vestigen,
zal ik in jou dan nog een mens vinden die gelooft?